

Sygn. akt II C 318/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Teresa Michalska

Protokolant Bogumiła Brzezinka

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2013r.

w R.

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w R.

zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

1. powództwo oddała;
2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Sygn. akt II C 318/12

UZASADNIENIE

M. D. w pozwie z 29.10.2012 r. żądał zasądzenia od Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w R. kwoty 200.000 zł. W uzasadnieniu podnosił, że po upływie przerwy udzielonej mu w odbywaniu kary, dalszą część kary pozbawienia wolności od 12.07.2012 r. odbywa w Zakładzie Karnym w R. , przy czym w okresie od 17.09.2012 r. do 10.10.2012 r. przebywał w Zakładzie Karnym w S.. W ocenie powoda pozwany odpowiada za nadmierne przeludnienie w celi, brak środków do utrzymania czystości w celi, za kącik sanitarny w większości cel niezabudowany, że ściany są wilgotne, zagrzybione brudne, odpada z nich tynk, cele są bez wentylacji, za brak zajęć k.o. oraz ćwiczeń fizycznych, brak telewizji , odmowę usług religijnych, bezprawne przetrzymywanie powoda na oddziale X, niewysyłanie korespondencji sądowej, znęcanie się psychiczne i fizyczne po powrocie z Zakładu Karnego w S., brak dostępu do aktów prawnych, w szczególności do kodeksów karnego z komentarzem, brak warunków do utrzymywania czystości w celi, brak warunków do należytej higieny osobistej, brak ciepłej wody w celi, niewłaściwą jakość i temperaturę wyżywienia, brudną łaźnię, plagę robactwa, niewydolny system opieki zdrowotnej, niewłaściwe funkcjonowanie kantyny, zagrożenie bezpieczeństwa osobistego poprzez umieszczenie w jednej celi osób o różnym stopniu demoralizacji, wyłączanie prądu w ramach oszczędności, odmawianie lub skracanie rozmów telefonicznych (brak kontaktu z rodziną i adwokatem}, brudną salę widzeń dla odwiedzających, brudne ubikacje, brak warunków dla odwiedzających z małymi dziećmi, poniżające traktowanie przez niektórych pracowników, za to, że materace są brudne, zarobaczone, łóżka zagrażają bezpieczeństwu, za koce do przykrycia, które są stare i brudne, brudne talerze i kubki, odmowę podjęcia pracy , co naraża go na dodatkowe koszty i wyrok (powód jest zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych, a także ma trudną sytuację materialną i osobistą po powodzi).

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podnosił, że funkcjonariusze służby więziennej działali wobec powoda w ramach swoich uprawnień ustawowych i ich działaniu nie można przypisać niezgodności z prawem. Brak zatem bezprawności zachowania funkcjonariuszy państwowych a nadto zachowanie to nie naruszyło żadnego dobra osobistego kogokolwiek. Ciężar udowodnienia tych okoliczności obciąża powoda a w ocenie pozwanego powód nie wykazał a nawet nie uprawdopodobnił domniemanej szkody, jej wysokość, ani tym bardziej nie wykazał normalnego związku przyczynowego. Dopóki powód nie wykaże, że przebywał w przeludnionej celi pozwany zaprzecza wszystkim twierdzeniom powoda. Powód nie przytacza żadnych konkretnych zdarzeń i faktów mogących być podstawą powództwa, poprzestając na bardzo ogólnikowych twierdzeniach, do których pozwany w żaden sposób nie może się odnieść. Zgodnie z treścią przepisów k.k.w. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26.08.2003 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego, nadzór nad legalnością i prawidłowością wykonywania kary pozbawienia wolności, a także kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności sprawuje sędzia penitencjarny. Zatem sąd cywilny nie jest powołany do dokonywania oceny kwestii zastrzeżonych do wyłącznej kognicji sędziego penitencjarnego. Poza tym kontrole sędziego penitencjarnego nie potwierdziły uchybień w funkcjonowaniu jednostki. W okresie osadzenia powód nie składał żadnych skarg na warunki bytowe, co oznacza, że nie jest on w stanie legitymować się stosownym prejudykatem Sędziego penitencjarnego lub Sądu Penitencjarnego. Zarzut powoda o niszczeniu korespondencji był przedmiotem postępowania wyjaśniającego, które nie potwierdziło zasadności skargi. Po dniu 6.12.2009 r. zjawisko przeludnienia w jednostce pozwanego nie występuje. Powód odbywa karę pozbawienia wolności w związku z popełnieniem przestępstwa poświadczenia nieprawdy w dokumencie oraz niealimentacji. Przy rozpatrywaniu sprawy powoda nie można abstrahować od realiów społeczno – gospodarczych panujących w Polsce. Powód miał zapewnione wszystko, co jest przewidziane obowiązującymi przepisami, jeśli zaś z tym się nie zgadza i ceni wyższy komfort życia, niż ten jaki ma do zaoferowania Służba Więzienna, to w przyszłości winien się wystrzegać tych miejsc. Przepis dotyczący wymogów celi mieszkalnej nie wyznacza norm dotyczących urządzeń sanitarnych a jedynie określa, że niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące używanie. Zatem każdą zabudowę kąpielnic sanitarnych zapewniającą nieskrępowane korzystanie z niego uznać należy za spełniającą stosowne wymagania. Toalety nie mogą być w pełni zabudowane i zamykane drzwiami celem zapobiegania próbom samobójczym i przemocy między osadzonymi. Cele są wyposażone w okna, które umożliwiają wentylację. Okresowe wyłączanie światła wynika z regulaminu, a skoro sędzia penitencjarny nie zakwestionował tego, należy uznać że takie działanie jest zgodne z prawem. Nie bez znaczenia jest również to, że posiadanie sprzętu elektrycznego przez osadzonego nie jest jego bezwzględny prawem, ale jest uzależnione od zgody Dyrektora jednostki. Skazanemu zapewnia się w miarę możliwości świadczenie pracy, zatem Dyrektor jednostki nie ma obowiązku zapewnienia pracy. Kontrola osobista skazanego jest dopuszczalna i polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia a także przedmiotów posiadanych przez niego. Skoro powód nie przedstawił decyzji Sędziego penitencjarnego, że działania funkcjonariusza pozwanego nosiły w stosunku do jego osoby działania ukierunkowane na jego poniżanie, wszelkie twierdzenia powoda należy uznać za bezpodstawne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Okolicznością bezsporną jest to, że 12.07.2012 r. powód powrócił do Zakładu Karnego w R. celem odbycia kary pozbawienia wolności. Później, tj. w okresie od 17.09.2012 r. do 10.10.2012 r. powód przebywał w Zakładzie Karnym w S., skąd ponownie wrócił do Zakładu Karnego w R., a od 27.12.2012 r. przebywa w Zakładzie Karnym w S.. Dnia 12.08.2012 r. powód skierował pismo do Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym informował adresata pisma o znalezieniu korespondencji powoda na korytarzu Zakładu Karnego w R.. W odpowiedzi powód w piśmie z 21.09.2012 r. został poinformowany, że Biuro Rzecznika zwróciło się o wyjaśnienie tej sprawy do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i przeprowadzenie czynności kontrolnych (pismo kierowane przez Biuro Rzecznika do powoda k. 83). W piśmie z 21.11.2012 r. powód został poinformowany przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, iż wyjaśnienia dotyczące zwrotu powodowi korespondencji przez funkcjonariusza, Rzecznik uznał za niewystarczające i dlatego zwrócił się ponownie do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z wnioskiem o podjęcie w stosunku do funkcjonariusza odpowiednich konsekwencji służbowych (pismo Biura Rzecznika do powoda k. 82). W piśmie z

13.10.2012 r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydziału VII Penitencjarnego zatytułowanym (...), powód informuje o wyglądzie celi po powrocie ze spaceru i zachowaniu funkcjonariusza, wychowawcy, po skierowaniu prośby o powiadomieniu o tym Dyrektora i Dowódcy (pismo powoda do Sądu Okręgowego k. 77). Dnia 15.10.2012 r. powód skierował pismo do Prokuratora Okręgowego w Gliwicach, w którym zawiadamia o popełnieniu przestępstwa przez pracowników Zakładu Karnego w R., które polegało na bezprawnym przetrzymywaniu go w Areszcie Śledczym, tj. od 26.07.2012 r. do 31.07.2012 r. , fałszowaniu dokumentów, wskutek czego ucierpiała jego rodzina (pismo powoda do Prokuratora Okręgowego w Gliwicach k. 75-76). Postanowieniem z 14.11.2012r., zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Raciborzu , w sprawie Ds 470/12, odmówiono powodowi wszczęcia śledztwa w sprawie: niedopełnienia obowiązków oraz przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w R. w okresie od 27-31 lipca 2012 r. poprzez bezprawne pozbawienie wolności jako tymczasowo aresztowanego, a także w związku z tym odmowy widzenia z konkubiną, odmowy wykonywania rozmów telefonicznych z uwagi na brak znamion czynu zabronionego , niedopełnienie obowiązków i przekroczenia uprawnień przez wychowawcę Oddziału X Zakładu Karnego w R. poprzez brak wysłania listu do Sądu Okręgowego w Gliwicach w połowie lipca 2012 r. z uwagi na niepopelnienie czynu zabronionego, znęcania się psychicznego nad powodem oraz niedopełnienie obowiązków służbowych przez wychowawcę Oddziału X Zakładu Karnego w R. w okresie od 10.10.2012 r. do 29.11.2012 r. poprzez umieszczenie w celi, w której woda lała się ze ściany, odmowy dostępu do ciepłej wody, odmowy kontaktu z Dyrektorem Zakładu Karnego w R., odmowy kontaktu z psychologiem dnia 15.10.2012 r. z uwagi na nie popelnienie czynu zabronionego oraz brak znamion czynu zabronionego, niedopełnienie obowiązków i przekroczenie uprawnień przez wychowawcę Oddziału X Zakładu Karnego w R. poprzez umożliwianie przekazywania informacji od osób tymczasowo aresztowanych na zewnątrz Zakładu za pośrednictwem osób osadzonych na Oddziale X w okresie od 12.07.2012 r. do 29.10.2012 r. z uwagi na nie popelnienie czynu zabronionego, znęcania się przez funkcjonariusza Zakładu Karnego w R. w okresie od 12.07.2012 r. do 2.11.2012 r. nad jednym z osadzonych umieszczonych w celi 104 z uwagi na nie popelnienie czynu zabronionego (postanowienie o odmowie śledztwa k. 73-74). Prokurator Rejonowy w piśmie z 30.11.2012 r. poinformował powoda , iż w związku z koniecznością przesłania akt sprawy Ds 470/12 do K. celem umożliwienia powodowi zapoznania się z aktami, nastąpi zwłoka w przesłaniu zażalenia powoda na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (pismo Prokuratora Rejonowego k. 72). Dyrektor Zakładu Karnego w R. w pismach z 25.10.2012 r. i 26.10.2012 r. informował powoda o przeprowadzonych postępowaniach wyjaśniających dotyczących jego skarg (pisma Dyrektora Zakładu Karnego w R. do powoda k. 63-65). Wnioski powoda kierowane do Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydziału Penitencjarnego zarządzeniem sędziego penitencjarnego były kierowane według właściwości do Dyrektora Zakładu Karnego w R., o czym Sąd ten zawiadamiał powoda (pisma Sądu Okręgowego w Gliwicach kierowane do powoda k. 67-68, 71). Pismem z 13.12.2012 r. powód został poinformowany przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej o braku zasadności zarzutów powoda stawianych administracji Zakładu Karnego w R. (pismo Okręgowego Inspektora Służby Więziennej do powoda k. 63). Przeprowadzona w dniach 14 i 28 grudnia 2011 r. wizytacja Zakładu Karnego w R. przez sędziego penitencjarnego nie wykazała nieprawidłowości w funkcjonowaniu Zakładu (sprawozdanie z wizytacji k. 44-46). Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów przedstawionych przez powoda oraz pozwanego. Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z postępowania skarbowego prowadzonego przez Dyrektora Zakładu Karnego w R., sprawozdań z wizytacji Rzecznika Praw Obywatelskich oraz skarg i wniosków składanych przez odbywających karę w Zakładzie, albowiem powód nie sprecyzował tych wniosków między innymi przez wskazanie jak treść tych dokumentów miałyby potwierdzać zasadność jego żądań.

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawione przez powoda dowody nie dały podstaw do przyjęcia, by zachodziła jakakolwiek przesłanka do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego. Nie potwierdziły się zarzuty powoda wskazane w pozwie, w szczególności, że odbywając karę w Zakładzie Karnym w R. w okresie od 12.07. do 27.12.2012 r., przebywał w celi przeludnionej, by warunki w celi były złe, by pozwany nie zapewniał powodowi podstawowych środków higienicznych, odpowiednich porcji jedzenia, dostępu do zajęć sportowych. Przedstawiona przez powoda korespondencja świadczy przede wszystkim o wyjątkowej aktywności powoda w kierowaniu skarg, nie tylko do administracji Zakładu Karnego w R. , ale również skarg i zawiadomień o popełnieniu przestępstw do różnych instytucji, tj, Sądu Okręgowego w Gliwicach-

Wydziału Penitencjarnego, Prokuratora Rejonowego w Raciborzu, Rzecznika Praw Obywatelskich, Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej. Z treści tych pism, a w szczególności z postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa, wynika, że zarzuty kierowane wobec funkcjonariuszy Zakładu Karnego w R. nie dały podstaw do wszczęcia postępowania karnego z uwagi na nie popełnienie czynu zabronionego lub brak znamion czynu zabronionego. Zatem te dowody nie wykazały, by funkcjonariusze Zakładu Karnego w R. dopuścili się niezgodnych z prawem działań lub zaniechań. Ponadto powód nie przedstawił dowodów na potwierdzenie, by doznał szkody w związku z zawinionym działaniem funkcjonariuszy pozwanego. Dowody przedstawione przez powoda nie dały również podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego, która skutkowałaby przyznaniem powodowi zadośćuczynienia. Ilość wysyłanych pism przez powoda z Zakładu Karnego w R. świadczy o tym, że nie przesłanie przez funkcjonariusza jednego listu do Sądu Okręgowego miało charakter incydentalny, a wszelkie skargi, które powód kierował do różnych instytucji, były poddawane analizie. Mając powyższe na uwadze wobec braku przesłanek z art. 417 § 1 k.c., art. 23 k.c. w związku z art. 24 k.c. i art. 448 k.c. Sąd powództwo oddalił. Trudna sytuacja finansowa powoda, która uzasadniała zwolnienie go od kosztów sądowych, uzasadniała również nie obciążanie go kosztami zastępstwa procesowego pozwanego po myśli art. 102 k.p.c.